HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a treia)

19 septembrie 2012 *

„Marcă comunitară — Marca comunitară figurativă VR — Lipsa unei cereri de reînnoire a mărcii — Radierea mărcii la expirarea înregistrării — Cerere de restitutio in integrum — Articolul 81 din Regulamentul (CE) nr. 207/2009”

În cauza T-267/11,

Video Research USA, Inc., cu sediul în New York, New York (Statele Unite), reprezentată de B. Brandreth, barrister,

reclamantă,

împotriva

Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI), reprezentat de P. Bullock, în calitate de agent,

pârât,

având ca obiect o acțiune formulată împotriva Deciziei Camerei a doua de recurs a OAPI din 8 martie 2011 (cauza R 1187/2010-2), privind o cerere de *restitutio in integrum*,

TRIBUNALUL (Camera a treia),

compus din domnul O. Czúcz (raportor), președinte, doamna I. Labucka și domnul D. Gratsias, judecători,

grefier: doamna S. Spyropoulos, administrator,

având în vedere cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 24 mai 2011,

având în vedere memoriul în răspuns depus la grefa Tribunalului la 2 august 2011,

în urma ședinței din 6 martie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

Cadrul juridic

1 Articolul 47 din Regulamentul (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146), cu modificările ulterioare [devenit articolul 47 din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară (JO L 78, p. 1)], prevede:

„Reînnoire

(1) Înregistrarea mărcii comunitare se reînnoiește la cererea titularului mărcii sau a oricărei alte persoane autorizate în mod expres de acesta, cu condiția ca taxele să fi fost achitate.

(2) [OAPI] îl informează în timp util pe titularul mărcii comunitare [...] în ceea ce privește expirarea înregistrării, înaintea respectivei expirări. [...]

(3) Cererea de reînnoire trebuie prezentată în termen de șase luni, termen care expiră în ultima zi a lunii în cursul căreia încetează perioada de protecție. Taxele trebuie, de asemenea, achitate în acest termen. În caz contrar, cererea mai poate fi depusă, iar taxele achitate, într-un termen suplimentar de șase luni care începe să curgă a doua zi după termenul stabilit în primă etapă, sub rezerva achitării unei suprataxe în cursul termenului suplimentar respectiv.

[...]”

2 Norma 30 alineatele (5) și (6) din Regulamentul (CE) nr. 2868/95 al Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului privind marca comunitară (JO L 303, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1 p. 189), cu modificările ulterioare, prevede următoarele:

„(5) În cazul în care cererea de reînnoire nu este depusă sau este depusă după expirarea termenului prevăzut la articolul 47 alineatul (3) [a treia teză] din regulament [...], [OAPI] stabilește că înregistrarea a expirat și notifică proprietarul mărcii comunitare [...]

(6) În cazul în care decizia luată în temeiul alineatului (5) este definitivă, [OAPI] anulează marca din registru. Anularea produce efecte din ziua următoare datei la care a expirat înregistrarea existentă.”

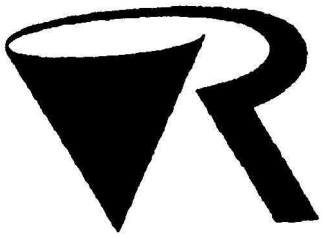
3 Articolul 81 din Regulamentul nr. 207/2009 prevede următoarele:

„*Restitutio in integrum*

(1) Solicitantul înregistrării sau titularul unei mărci comunitare sau orice altă parte la o procedură în fața [OAPI] care, deși a dat dovadă de întreaga prudență impusă de circumstanțe, nu a fost în măsură să respecte un termen prevăzut de [OAPI], este repus în drepturi, la cerere, în cazul în care obstrucționarea a avut drept consecință directă, în temeiul dispozițiilor prezentului regulament, pierderea unui drept sau pierderea unei căi de atac.”

Istoricul cauzei

4 La 12 ianuarie 2000, ca urmare a unei cereri depuse de reclamantă, Video Research USA, Inc., la 26 august 1998, Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) a înregistrat ca marcă comunitară semnul figurativ următor:

5 La 28 ianuarie 2008, conform articolului 47 alineatul (2) din Regulamentul nr. 40/94 [devenit articolul 47 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009] și normei 29 din Regulamentul nr. 2868/95, OAPI a comunicat cabinetului B., reprezentantul reclamantei în fața OAPI (denumit în continuare „cabinetul B."), că perioada de protecție a mărcii expira la 26 august 2008 și că cererea de reînnoire trebuia prezentată până la 1 septembrie 2008. În plus, OAPI a subliniat că, în cazul în care se plătea suprataxa pentru întârzierea plății taxei de reînnoire, termenul urma să fie prelungit până la 2 martie 2009.

6 Cu toate acestea, reclamanta nu și-a reînnoit înregistrarea.

7 În consecință, la 1 aprilie 2009, OAPI a notificat reprezentantului reclamantei expirarea înregistrării mărcii comunitare și radierea ulterioară a acesteia. Radierea a devenit efectivă începând de la 26 august 2008.

8 La 2 iunie 2009, reclamanta a depus o cerere de *restitutio in integrum* în temeiul articolului 81 din Regulamentul nr. 207/2009, explicând motivele pentru care pretindea că nu fusese în măsură să respecte termenul de reînnoire a înregistrării sale. În susținerea acestei cereri, reclamanta a prezentat o declarație pe proprie răspundere a domnului J. W., în calitate de asociat al cabinetului B., datată 2 iunie 2009.

9 Potrivit declarației menționate, cabinetul B. utilizează un sistem informatizat de gestiune a fișierelor și a reînnoirilor, denumit „Inprotech", care a generat și a transmis avertizări de reînnoire mandatarului american al reclamantei la 1 aprilie, la 1 iunie și la 1 iulie 2008. Ulterior, la 18 august 2008, cabinetul B. a primit instrucțiuni privind reînnoirea înregistrării. Cu toate acestea, din cauza unei erori umane excepționale, gestionarul reînnoirilor nu a transmis instrucțiunile respective unei persoane responsabile de reînnoiri pentru a proceda la reînnoire. În plus, din cauza unei disfuncționalități a sistemului „Inprotech", acesta nu a generat avertizări de reînnoire la trei, la patru și la cinci luni după data limită de reînnoire. Astfel, înregistrarea menționată mai sus nu a fost reînnoită din cauza a două erori distincte, una dintre acestea fiind o eroare umană inexplicabilă, iar cealaltă fiind cauzată de o problemă de programare informatică.

10 Prin decizia din 26 aprilie 2010, Departamentul „Mărci și registru" al OAPI a respins cererea de *restitutio in integrum* formulată de reclamantă și a confirmat radierea înregistrării mărcii comunitare.

11 La 25 iunie 2010, reclamanta a formulat o cale de atac la OAPI împotriva deciziei Departamentului „Mărci și registru", în temeiul articolelor 58 și 64 din Regulamentul nr. 207/2009.

12 Prin Decizia din 8 martie 2011 (denumită în continuare „decizia atacată”), Camera a doua de recurs a OAPI a respins calea de atac. În primul rând, aceasta a considerat, în esență, că dispozițiile articolului 81 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 trebuiau interpretate în mod restrictiv, având în vedere că respectarea unui termen este o chestiune de ordine publică. În al doilea rând, aceasta a apreciat că, în cazul în care o parte alege să utilizeze un mandatar agreat, obligațiile de diligență revin și acestui mandatar agreat, autorizat conform normelor legale. În al treilea rând, circumstanțele invocate de reclamantă nu puteau fi considerate neobișnuite și inevitabile. Mai întâi, gestionarul reînnoirilor din cadrul cabinetului B. a uitat să dea instrucțiunile necesare personalului său administrativ. Apoi, reprezentantul american al reclamantei nu a reacționat decât opt luni mai târziu, la 13 aprilie 2009, când a descoperit pe site-ul internet al OAPI că înregistrarea nu fusese reînnoită. După aceea, cabinetul B. s-a bazat pe un singur sistem, în speță „Inprotech”. În sfârșit, cabinetul B. nu a ținut seama de scrisoarea OAPI din 28 ianuarie 2008, prin care i se stabileau două date limită pentru prezentarea cererii și plata taxelor. În al patrulea rând, reclamanta nu a demonstrat că a dat dovadă de „întreaga prudență impusă de circumstanțe”.

Procedura și concluziile părților

13 În cererea introductivă, reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— trimiterea cauzei la OAPI spre reexaminare, cu recomandarea de a proceda la *restitutio in integrum*;

— obligarea OAPI la plata cheltuielilor de judecată.

14 În ședință, reclamanta a declarat că renunță la al doilea capăt de cerere.

15 OAPI solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

16 În susținerea acțiunii, reclamanta invocă un motiv unic, întemeiat pe încălcarea articolului 81 din Regulamentul nr. 207/2009 și pe o eroare de apreciere a faptelor.

17 Aceasta arată că, în aprecierea prudenței impuse titularului mărcii sau reprezentanților acestuia, camera de recurs a aplicat criterii juridice eronate și prea stricte. În plus, reclamanta reproșează camerei de recurs că a efectuat constatări de fapt eronate.

18 În această privință, din articolul 81 din Regulamentul nr. 207/2009 rezultă că *restitutio in integrum* este supusă îndeplinirii a două condiții, prima fiind ca partea să fi acționat cu întreaga prudență impusă de circumstanțe și cea de a doua, ca obstrucționarea părții să fi avut drept consecință directă pierderea unui drept sau pierderea unei căi de atac [Ordonanța Tribunalului din 6 septembrie 2006, Hensotherm/OAPI – Hensel (HENSOTHERM), T-366/04, nepublicată în Recueil, punctul 48, și Hotărârea Tribunalului din 20 aprilie 2010, Rodd & Gunn Australia/OAPI (Reprezentarea unui câine), T-187/08, nepublicată în Repertoriu, punctul 28].

19 Din această dispoziție rezultă de asemenea că obligația de prudență incumbă în primul rând titularului mărcii. Prin urmare, în cazul în care titularul deleagă sarcinile administrative legate de reînnoirea unei mărci, trebuie să se asigure că persoana aleasă prezintă garanțiile necesare care permit să se prezume o executare corespunzătoare a acestor sarcini. Pe de altă parte, în considerarea delegării acestor sarcini, persoana aleasă este supusă obligației de prudență în aceeași măsură ca titularul. Astfel, întrucât aceasta acționează în numele și în contul titularului, actele sale trebuie considerate acte ale titularului [Hotărârea Tribunalului din 13 mai 2009, Aurelia Finance/OAPI (AURELIA), T-136/08, Rep., p. II-1361, punctele 14 și 15, și Hotărârea Reprezentarea unui câine, citată anterior, punctul 29].

20 În plus, potrivit jurisprudenței, sintagma „întreaga prudență impusă de circumstanțe" care figurează la articolul 81 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 impune instituirea unui sistem de control și de supraveghere internă a termenelor care exclude în general nerespectarea involuntară a acestora, astfel cum prevăd liniile directoare ale OAPI. Rezultă că numai evenimente cu caracter excepțional și, prin urmare, potrivit experienței, imprevizibile pot conduce la *restitutio in integrum* (Hotărârea AURELIA, citată anterior, punctul 26).

21 În speță, reclamanta, titular al mărcii, a ales un mandatar american pentru a o reprezenta în ceea ce privește gestionarea mărcii în cauză, mandatar care, la rândul său, a delegat sarcinile administrative referitoare la reînnoirea mărcii cabinetului B. În aceste împrejurări, atât reclamanta, cât și mandatarul american și cabinetul B. erau supuși obligației de prudență prevăzute de jurisprudența citată la punctele 18-20 de mai sus.

22 Camera de recurs a indicat mai multe circumstanțe care au condus la faptul că marca nu a fost reînnoită. Într-o primă etapă, trebuie să se analizeze dacă s-a stabilit în mod corect de către camera de recurs că obligația de prudență nu a fost îndeplinită de cabinetul B.

23 În primul rând, trebuie examinată eroarea umană săvârșită de gestionarul reînnoirilor din cadrul cabinetului B., care a constat în faptul că acesta a uitat să dea instrucțiuni responsabilului de reînnoiri ca urmare a cererii de reînnoire primite de la mandatarul american.

24 În această privință, trebuie arătat că Tribunalul a statuat deja că erorile umane săvârșite în gestionarea tehnică a reînnoirilor nu pot fi considerate evenimente cu caracter excepțional sau imprevizibile, potrivit experienței (a se vedea în acest sens Hotărârea AURELIA, citată anterior, punctul 28). În consecință, camera de recurs a reținut în mod întemeiat că eroarea săvârșită de gestionarul reînnoirilor din cadrul cabinetului B. constituia o neîndeplinire a obligației de prudență care îi revenea.

25 În al doilea rând, trebuie să se analizeze lipsa trimiterii unor mesaje electronice automate către gestionarul reînnoirilor la trei, la patru și la cinci luni după data limită, care pun în evidență o disfuncționalitate a sistemului „Inprotech".

26 În această privință, Tribunalul a statuat deja că, în cazul în care reînnoirea mărcilor este încredințată unei societăți specializate care utilizează un sistem informatizat de semnalare a termenelor, prudența impusă de circumstanțe presupune în special ca acest sistem să permită detectarea și corectarea oricărei erori previzibile în funcționarea sistemului informatizat (a se vedea în acest sens Hotărârea AURELIA, citată anterior, punctul 27). Or, „alterarea" sau pierderea de date la care se referă reclamanta este o eroare previzibilă, riscul survenirii acesteia fiind inerent oricărui sistem informatizat. Astfel, lipsa corectării disfuncționalității sistemului informatic, de exemplu printr-un sistem paralel de avertizare sau prin verificări regulate, constituie de asemenea o neîndeplinire a obligației de prudență care revine cabinetului B.

27 Argumentul reclamantei referitor la celelalte cazuri în care s-au înregistrat disfuncționalități ale programelor informatice dezvoltate de societatea C. este lipsit de pertinență. Ceea ce este relevant este faptul că sistemul informatic utilizat de cabinetul B. nu permitea detectarea și corectarea oricărei erori previzibile în funcționarea sa, ceea ce a avut drept consecință nerespectarea de către cabinetul menționat a obligației sale de prudență.

28 În al treilea rând, potrivit reclamantei, camera de recurs a săvârșit o eroare de apreciere a faptelor atunci când a constatat, la punctul 26 din decizia atacată, că reprezentantul său, cabinetul B., „nu [luase] în considerare scrisoarea [OAPI] transmisă la 28 ianuarie 2008, prin care i se stabileau două date limită pentru prezentarea cererii și pentru plata taxelor” și că, „[d]acă aceste date limită importante ar fi fost introduse în sistemul informatic al reprezentatului, [...] omisiunea gestionarului reînnoirilor ar fi fost constatată, chiar și cu un sistem informatic al reînnoirilor deficient”.

29 Chiar dacă s-ar presupune că acest argument invocat de reclamantă este pertinent din punctul de vedere al aprecierii răspunderii reprezentantului său, cabinetul B., trebuie să se constate că, în răspunsul la întrebarea scrisă adresată de Tribunal, reclamanta a precizat că avertizările automate privind reînnoirea din sistemul „Inprotech” fuseseră generate pe baza datelor introduse la înregistrarea mărcii în cauză, la 29 februarie 2000. În plus, documentul „Renewals department procedures” (proceduri ale serviciului de reînnoiri), care precizează procedurile din cadrul cabinetului B., nu prevede nicio inserare de date ca urmare a primirii avertizării din partea OAPI transmise în temeiul articolului 47 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 și al normei 29 din Regulamentul nr. 2868/95.

30 În consecință, reclamanta nu a prezentat niciun element de probă de natură să repună în discuție validitatea afirmației care figurează la punctul 26 din decizia atacată, astfel încât acest argument trebuie să fie respins.

31 În al patrulea rând, în ședință, reclamanta a arătat că nu se putea prevedea în mod rezonabil că o eroare săvârșită de un angajat experimentat și o defecțiune a sistemului informatic vor interveni în cursul procesului de reînnoire al aceleiași mărci. În consecință, ar fi vorba despre o succesiune imprevizibilă de evenimente.

32 În această privință, trebuie arătat că, în speță, motivul pentru care eroarea umană putea avea un rol în lipsa reînnoirii mărcii era faptul că defecțiunea sistemului „Inprotech” a survenit după generarea avertizărilor din 1 aprilie, din 1 iunie și din 1 iulie 2008, la care mandatarul american al reclamantei a reacționat, dând instrucțiuni privind reînnoirea. Eroarea umană menționată nu a survenit în cadrul unui mecanism de control sau de verificare a sistemului informatic al reclamantei, instituit în scopul de a constitui un nivel de redundanță în vederea detectării defecțiunilor informatice sau a pierderilor de date și a remedierii acestora. Or, astfel cum s-a reținut la punctul 26 de mai sus, lipsa unui asemenea mecanism poate constitui în sine o neîndeplinire a obligației de prudență care revine titularului mărcii sau reprezentantului său, în cazul în care are drept consecință radierea definitivă a mărcii.

33 Astfel, se impune confirmarea constatării camerei de recurs potrivit căreia reclamanta nu a demonstrat că reprezentantul său, cabinetul B., a dat dovadă de „întreaga prudență impusă de circumstanțe”, conform articolului 81 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, pentru a se proceda la o *restitutio in integrum*.

34 Celelalte argumente invocate de reclamantă nu sunt de natură să repună în discuție această constatare.

35 În primul rând, referitor la utilizarea, în decizia atacată, a termenilor relevanți din jurisprudența Curții în ceea ce privește stabilirea cazurilor de forță majoră, este suficient să se observe că, astfel cum reiese din dezvoltările de la punctele 23-26 de mai sus, camera de recurs a stabilit corespunzător cerințelor legale lipsa prudenței necesare din partea cabinetului B. În consecință, argumentele reclamantei

îndreptate împotriva pasajelor interpretative abstracte care figurează în raționamentul camerei de recurs sunt inoperante. În orice caz, camera de recurs a apreciat în mod corect că condițiile de aplicare ale articolului 81 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 trebuie să fie interpretate în mod restrictiv. Astfel, respectarea termenelor este de ordine publică, iar *restitutio in integrum* a unei înregistrări după radiere este de natură să afecteze securitatea juridică.

36 În al doilea rând, reclamanta arată că decizia Departamentului „Mărci și registru" al OAPI impune în mod ilegal un grad de prudență mai important din partea unui mandatar profesionist în raport cu cel impus în general unei părți.

37 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 65 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, obiectul acțiunii în fața Tribunalului este pronunțarea asupra deciziilor camerelor de recurs. Or, din decizia atacată nu reiese că abordarea urmată în decizia departamentului „Mărci și registru" ar fi fost însușită de camera de recurs. Astfel, la punctul 15 din decizia atacată, camera de recurs a arătat că, „[î]n cazul în care o parte [...] alege să utilizeze un mandatar agreat, obligațiile de diligență [...] revin și acestui mandatar agreat, autorizat conform normelor legale", și, în consecință, nu a efectuat o distincție între nivelul de diligență impus titularului mărcii și cel impus mandatarului său. În orice caz, întrucât camera de recurs a stabilit corespunzător cerințelor legale lipsa prudenței necesare din partea cabinetului B., acest argument invocat de reclamantă trebuie respins ca inoperant (a se vedea de asemenea punctul 35 de mai sus).

38 În al treilea rând, reclamanta critică afirmația de la punctul 24 din decizia atacată, potrivit căreia reprezentantul său american „ar fi trebuit să reacționeze mai devreme" de 13 aprilie 2009 la lipsa reînnoirii. Aceasta arată că, prin faptul că a ales un cabinet reputat și experimentat de avocați specializați în dreptul mărcilor și prin faptul că a comunicat cererea sa de reînnoire gestionarului reînnoirilor din cadrul cabinetului menționat, a dovedit că a depus diligența necesară.

39 În această privință, este suficient să se arate că decizia atacată este întemeiată în esență pe neîndeplinirea obligației de prudență care revine cabinetului B., astfel cum reiese de la punctul 29 din decizia atacată. Desigur, o nouă cerere de reînnoire sau o avertizare din partea reclamantei sau a reprezentantului american al acesteia, transmisă în timp util cabinetului B., ar fi putut să compenseze erorile săvârșite de acesta și să împiedice astfel radierea definitivă mărcii.

40 Cu toate acestea, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței citate la punctul 19 de mai sus, întrucât reprezentanții titularului mărcii acționează în numele și în contul titularului, actele acestora trebuie considerate acte ale titularului. De asemenea și prin analogie, astfel cum Tribunalul a constatat deja în materie de remitere a taxelor vamale, imprudența reprezentantului trebuie luată în considerare în același mod ca imprudența persoanei interesate (Hotărârea Tribunalului din 30 noiembrie 2006, Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods/Comisia, T-382/04, nepublicată în Recueil, punctul 94). Rezultă că reclamanta, mandatarul său american și cabinetul B., care o reprezintă în fața OAPI, constituie o singură entitate din punctul de vedere al procedurii desfășurate în fața OAPI, iar neîndeplinirea obligației de prudență care revine reprezentanților trebuie considerată ca fiind a titularului din punctul de vedere al procedurii. În consecință, aspectul dacă reclamanta sau mandatarul său american au dat dovadă de un nivel de diligență suficient nu este pertinent decât din punctul de vedere al relațiilor lor contractuale cu cabinetul B. și al stabilirii răspunderii pentru prejudiciile eventual suferite de reclamantă, dar nu poate afecta situația juridică a acesteia în raport cu OAPI.

41 În consecință, întrucât s-a stabilit că lipsa de prudență a cabinetului B. a fost cauza directă a lipsei reînnoirii, problema dacă reclamanta sau mandatarul său american au dat dovadă de întreaga diligență necesară pentru a compensa erorile săvârșite de cabinetul B. nu este pertinentă din punctul de vedere al legalității deciziei atacate, astfel încât argumentele reclamantei invocate în această privință trebuie să fie respinse ca inoperante.

42 În consecință, întrucât camera de recurs a apreciat în mod întemeiat că nu era necesară dispunerea *restitutio in integrum*, se impune respingerea motivului unic invocat de reclamantă și, prin urmare, a acțiunii în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

43 În temeiul articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată efectuate de OAPI, conform concluziilor acestuia din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a treia)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Video Research USA, Inc. la plata cheltuielilor de judecată.

Czúcz Labucka Gratsias

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 19 septembrie 2012.

Semnături